

Raportul nr. 3 al MO Promo-LEX: îngrijorări semnificative în contextul unei campanii electorale tot mai dinamice

Promo-LEX constată tot mai multe lacune în procesul de organizare și desfășurare a campaniei electorale pentru alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021. În perioada de raportare (26 mai 2021 – 8 iunie 2021), au fost atestate un șir de aspecte pozitive, dar și multiple îngrijorări cu privire la procesul electoral:

Activitatea organelor electorale: realizări și aspecte problematice în perioada de raportare

MO Promo-LEX a constatat o accelerare a procesul de acreditare a observatorilor, fiind acreditați în această perioadă 734 (91%) de observatori din totalul de 811. De asemenea, alegerea conducerii CECE s-a realizat în termene legale, fiind respectat inclusiv echilibrul de gen în cazul posturilor de conducere, excepție fiind doar în cazul funcției de secretar CECE, ocupată în proporție de 84% femei.

Un aspect problematic observat în activitatea CECE ține de orarul de lucru al acestora, care nu este respectat. Astfel, din totalul de 83 de vizite întreprinse în timpul orelor de muncă, în cadrul a șapte vizite (8%) sediile CECE II erau închise. O altă problemă ține de lipsa accesului pentru persoanele cu dizabilități în sediile CECE II întrucât doar 17 (46%) din cele 37 locații sunt accesibile persoanelor cu necesități speciale locomotorii.

Pentru alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 au fost formate 2149 SV, inclusiv 1959 de către CECE II. Pe de altă parte, au fost constatate multiple aspecte problematice care țin de prestația CEC în contextul adoptării hotărârilor cu privire la crearea secțiilor de votare pentru alegătorii din regiunea transnistreană – 44 SV, dar și peste hotare – 146 SV.

Astfel, deși la alegerile pentru funcția de Președinte din 2020 au votat mai puțini alegători din regiunea Transnistreană decât la parlamentarele din 2019, pentru scrutinul din 11 iulie 2021 au fost organizate cu 2 SV mai multe. La fel, **atragem atenția asupra faptului că, 2 SV au fost create în orașul Bender și 1 SV în satul Corjova, în condițiile în care autoritățile statului nu au un control efectiv asupra acestor localități, existând astfel riscuri semnificative** (exprimate inclusiv de Serviciul de Securitate și Informații și Biroul Politici de Reintegrare) **pentru securitatea procesului electoral și a participațiilor la acesta.**

Cu referință la secțiile de votare pentru alegătorii din afara

țării, CEC a constituit inițial, în data de 5 iunie 2021 doar 139 SV, fără a ține cont de criteriile legale care sunt prevăzute de Codul Electoral pentru stabilirea acestora.

Urmare a presiunilor sociale și politice, CEC a revenit asupra hotărârii sale și a decis în data de 7 iunie 2021 să creeze 146 SV. **În opinia MO Promo-LEX, CEC trebuia să pornească de la cifra de minim 150 de secții de votare, așa cum și-a stabilit în devizul de cheltuieli**, cu posibilitatea majorării numărului acestora în cazul în care MAEIE/Guvernul ar fi garantat disponibilitatea resurselor financiare suficiente.

Concurenți electorali mai activi – incidente tot mai multe

Activitatea concurenților electorali se intensifică o dată cu creșterea numărului de concurenți înregistrați, dar și urmare a înaintării în campania electorală.

Astfel, către 8 iunie 2021, cu trei zile înainte de expirarea termenului pentru depunerea dosarelor de înregistrare, CEC a înregistrat în total 17 concurenți electorali, alte două dosare fiind în examinare. Prin comparație, la alegerile parlamentare din 24 februarie 2019 pe circumscripția națională au fost înregistrați în total 15 concurenți. În perioada 26 – 8 mai 2021, au fost raportate cel puțin 673 de activități electorale desfășurate de nouă concurenți electorali, cei mai activi fiind BECS – 357 activități (53%) și PAS – 177 activități (26%).

Sporește însă și numărul încălcărilor raportate de către observatorii Promo-LEX. Astfel, **în perioada de referință, au fost raportate cel puțin 42 de cazuri ce pot fi calificate drept utilizare a resurselor administrative** (implicarea angajaților din sectorul public în activități de campanie electorală – 27 de cazuri; asumarea meritelor pentru lucrări/servicii efectuate din bani publici – 3 cazuri; organizarea întrunirilor electorale în cadrul instituțiilor de stat, cu angajații acestor instituții, în timpul orelor de muncă a acestora – 12 cazuri), de către: BECS – 34 cazuri, PDM – 4 cazuri, PAS – 2 cazuri, BERU și PDCM – câte 1 caz.

Raportul nr. 3 al *MO Promo-LEX prezintă de asemenea și un caz ce poate fi calificat drept oferire de cadouri cu impact electoral, în care a fost vizat candidatul BECS (un teren de joacă pentru localitatea Parcani, Slobozia)*. La fel, au fost raportate opt cazuri de utilizare a imaginii/simbolurilor de stat ale Republicii Moldova sau ale altor state în scop de promovare electorală (4 – PAS, 2 BECS și câte 1 caz – PPPDA și PUN).

Atragem atenția și asupra a **două cazuri de activități de campanie în care sunt vizate cultele religioase**. Pe de o parte, a fost raportat un caz în care reprezentanții cultelor religioase s-au implicat direct în campania electorală a PDM, de cealaltă parte, BECS a utilizat imaginea cultelor religioase în activitățile de promovare.

Cheltuieli neraportate de către concurenții electorali în sumă de cel puțin 1 922 687 lei

În perioada 21 mai – 4 iunie 2021, șapte concurenți electorali (PPCC, BERU, PPȘ, PAS, BECS, PDM și PPPDA) au declarat venituri totale în sumă de 9 551 708 de lei. De cealaltă parte, suma cheltuielilor declarate este de 5 880 932 de lei. Cele mai multe cheltuieli au fost raportate pentru publicitate electorală – 39%, pentru materialele promoționale – 34%, și pentru organizarea evenimentelor electorale – 16%.

Totodată, **MO Promo-LEX a estimat pentru primele două săptămâni de campanie electorală cheltuieli neraportate de cel puțin 1 922 687 lei**, dintre care PAS – 1 068 194 lei (56%), BECS – 457 335 lei (24%), PPPDA – 119 860 lei (6%), PPCC – 91 909 lei (5%), PACE – 86 249 lei (4%), PPȘ – 81 509 lei (4%), PDM – 13 185 lei (1%), BERU – 4 447 lei. Cele mai multe cheltuielilor neraportate au fost estimate pentru materialele promoționale (56%) și publicitatea stradală și mobilă (18%).

Activități ale altor instituții publice în contextul scrutinului parlamentar anticipat

În data de 28 mai 2021 Președinția a organizat ședința Consiliului Suprem de Securitate având pe agendă subiecte ce țin de riscurile de corupție în procesul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale. Promo-LEX susține necesitatea asigurării unei finanțări legale și transparente a partidelor și concurențelor electorale, însă **atragem atenția asupra importanței abținerii în perioada electorală de la acțiuni care pot fi interpretate drept implicare sau influențare a procesului electoral.**

Chiar dacă cu întârziere, Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică a aprobat Instrucțiunea privind modalitatea de organizare și desfășurare de către CEC a scrutinelor electorale în condițiile situației pandemice. Totuși, ne exprimăm îngrijorarea față de faptul că unele incertitudini din Instrucțiune, constatate și la alegerile prezidențiale, nu au fost corectate.

Cu regret, constatăm în continuare carențe și în realizarea de către APL a atribuțiilor ce țin de asigurarea unui proces electoral transparent și corect. Și la acest scrutin Consiliul Municipal Chișinău nu a aprobat desemnarea din partea autorității publice locale a membrilor BESV. În context, **atragem atenția că, utilizarea Registrului Funcționarilor Electorali al CEC cu scopul de a substitui competențele APL în desemnarea membrilor de birou este o practică care subminează**

transparența procesului electoral și trezește semne de întrebare privind integritatea procedurilor.

În același timp, MO Promo-LEX se arată îngrijorată de informațiile difuzate de Congresul Autorităților Locale din Moldova (confirmate și din alte surse) cu privire la adresările mai multor primari care acuză inițierea de către organele de anchetă și control a verificărilor inopinate în perioada electorală, inclusiv la indicația unor deputați, concurenți electorali.

Sesizări nesoluționate în termen restrâns și rată crescută de inadmisibilitate a contestațiilor

În perioada monitorizată, CEC a recepționat 5 contestații și 4 sesizări, majoritatea fiind depuse împotriva acțiunilor concurenților electorali. Sesizările nu au fost soluționate termenul maxim prevăzut pentru examinarea contestațiilor, iar în privința a 3 dintre cele 5 contestații depuse, CEC le-a declarat inadmisibile.

Alte cel puțin 10 contestații au fost depuse împotriva acțiunilor și hotărârilor CEC la Curtea de Apel Chișinău. Până la 8 iunie 2021 în privința a 5 din acestea Curtea de Apel Chișinău a emis, în termene legale, încheieri prin care a declarat inadmisibile acțiunile depuse din cauza lipsei unei vătămări reale a dreptului personal de alegător sau de concurent electoral. ***Cu referire la inadmisibilitatea contestațiilor, Promo-LEX consideră că motivul invocat este neîntemeiat, or orice încălcare electorală afectează dreptul alegătorilor de a-și forma o opinie sau dreptul concurenților electorali de a candida în condiții egale.***

Discursul de ură și incitare la discriminare rămâne nesancționat și la acest scrutin

În pofida existenței unui Cod de conduită privind desfășurarea și reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare din 11 iulie 2021, monitorii Promo-LEX au constatat cel puțin

36 cazuri de utilizare a discursului de ură și instigare la discriminare – în creștere cu aproximativ 33% comparativ cu perioada precedentă de monitorizare.

Raportul integral poate fi accesat [aici.](#)

Misiunea de observare a alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 este desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Consiliului European prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor parlamentare anticipate din 2021 în secțiile de votare create în străinătate”, precum și al Oficiului Ambasadei Regatului Țărilor de Jos la Chișinău prin proiectul „Suport pentru informarea cetățenilor și observarea civică a alegerilor parlamentare anticipate din 2021 în secțiile de votare create alegătorii din regiunea Transnistreană”. Componenta „Discursul instigator la ură” este susținută de către Departamentul Justiție și Drepturile Omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

Pentru informații, contactați: Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX; GSM: 069 26 96 84; E-mail: inga.stegarescu@promolex.md